

Зорница ся издава всякой Петѣкѣ. Цѣна-та за единъ годинъ е едно бѣло меджидіе и половина, а за шесть мѣсеца три четвѣрти отъ бѣло меджидіе. Спомоществованія-та трѣба всякога да сѣ прѣдплатены и да сѣ испращатъ въ полиціѣ, въ групѣ или въ пощенскы тѣмбры (пулове) Турскы, Иѣмскы, Прускы, Русскы или Францускы, на Редакторѣ-тѣ у Американѣ Ханѣ въ Цариградѣ.

Година 1.

ЦАРИГРАДЪ, ПЕТЪКЪ, ФЕВРУАРИЙ 20, 1876.

Брой 8.

КАКЪВЪ ВИДЪ ДОКАЗАТЕЛСТВА ИМА ЧЕ БОГЪ ДѢЙСТВИТЕЛНО Е ДАЛЪ ЕДНО ОСОБЕННО ОТКРОВЕНІЕ НА ЧЕЛОВѢЦЫ-ТЪ?

Въ послѣдны-тѣ два броя доказахмы че человекѣ-тѣ имать крайнѣ нуждѣ отъ едно особенно откровеніе отъ Бога. Наистинѣ нѣмамы право да заключимъ само отъ това, че такова откровеніе дѣйствително ся едало на человекѣ-тѣ; но като смы убѣдени че тѣ имать такавъ крайнѣ нуждѣ, то нѣй смы приготвени безпристрастно да разгледамы доказахмы-та за такова откровеніе.

Христіанство-то е основано на Евангеліе-то Христово и утвърдява че туй Евангеліе е едно особенно откровеніе отъ Бога; и то ся различава отъ всички-тѣ други религии и по качество-то и по количество-то на доказахмы-та съ които подтвърдява това утвържденіе.

Христіанство-то стои върху единѣ исторически основѣ и прѣдставя исторически доказахмы, и слѣдователно притязанія-та му можѣ да ся испытатъ чрѣзъ строги и безпристрастны исторически изслѣдованія. Когато земемъ въ вниманіе колко отъ свѣдѣхмы-та за други исторически събитія сѣ ся изгубили, учудуемъ ся на Божіе-то провидѣніе, което е спазило чрѣзъ 18 вѣкове толкова свѣдѣхмы за начало-то на Христіанство-то и за исторически-тѣ събитія върху които то ся основава.

Христіанство-то обаче има да поднесе и други доказахмы освѣн исторически-тѣ. То прѣдставя самы-тѣ Евангелія и доказва отъ само-то имъ съдържаніе божественно-то си начало. Тѣзи два вида доказахмы сѣ отдѣлни, но не сѣ независимы единъ отъ други. Тѣ силно подтвърдяватъ единъ други. Нѣй сега ще изложимъ вкратцѣ естество-то на два-та вида доказахмы.

I. Исторически-тѣ доказахмы.

1) Има исторически доказахмы че единъ человекѣ, нареченъ Иисусъ Христосъ, дѣйствително е живѣлъ въ Палестинѣ прѣди нѣкои 18 вѣка, и че той е обявилъ себе си за Сынъ Божій пратенъ отъ Бога за да спасе человекѣ-тѣ отъ грѣхове-тѣ нѣй.

2) Има исторически доказахмы че нѣколко вѣкове прѣди рожденіе-то на Иисуса Христа много подробны прѣдреченія сѣ ся говорили отъ пророцы-тѣ за дохожданіе-то на единъ божественъ избавитель — за вѣрме-то, за мѣсто-то и за начинъ-тѣ на рожденіе-то му; и за начинъ-тѣ на животъ-тѣ му и на смърть-тѣ му; има още довольно исторически доказахмы че всички-тѣ тѣзи подробны прѣдреченія сѣ ся изпълнили точно въ рожденіе-то, въ животъ-

тѣ и въ смърть-тѣ на Иисуса Христа.

3) Има исторически доказахмы че Иисусъ Христосъ е былъ най-забѣлжително-то лице, което е живѣло нѣкога на земѣ-тѣ; че той ся отличилъ отъ всички-тѣ други человекѣ по правдивно-то съвършенство на животъ-тѣ си, по небеснѣ-тѣ мѣдрость на ученіе-то си, по чудеса-та които е направилъ, и по възкресеніе-то си отъ мъртвы-тѣ и по възнесеніе-то си на небе-то.

4) Има исторически доказахмы че Иисусъ е ималъ едно вліяніе, което и по качество-то си и по размѣръ-тѣ си е было най-извъпрѣдно-то въ свѣтъ-тѣ. Исторія-та свѣдѣствува че негово-то вліяніе не ся е ограничавало само върху собствени-тѣ му народѣ, но че то ся е простирало и върху други-тѣ народы, варварскы и образованы; че то не ся е ограничавало само въ неговый-тѣ вѣкѣ, но че то ся е продължавало чрѣзъ единъ періодъ отъ 18 вѣка; и че то е произвело не само едно вѣликашо прѣобразованіе въ нравы-тѣ, обычаи-тѣ и въ учрѣжденія-та на народы-тѣ, но че то е произвело още и единъ силенъ духовенъ прѣвратъ въ сѣрдца-та на человекѣ-тѣ.

Ако има исторически доказахмы достаточны да подтвърдятъ горереченны-тѣ точки, то Христіанство-то стои върху единъ основѣ, която не може да ся поклати.

II. Доказахмы отъ съдържанія-та на самы-тѣ Евангелія.

1) Едно критическо изслѣдуваніе на характеръ-тѣ и на ученіе-то на Иисуса Христа, както ся описватъ въ Евангелія-та, ще убѣди безпристрастны-тѣ, че такыва человекѣ, като Матей мытаръ-тѣ и Іоанъ рыбаръ-тѣ, не быхъ можали да опишѣтъ такъвъ характеръ, ако той дѣйствително да не е сѣществувалъ; че тѣ, понеже сѣ были необразованны человекѣ, не быхъ можали да напишѣтъ такыва ученія додѣто не сѣ были дѣйствително казаны отъ Христа; още, че ако Иисусъ Христосъ, рожденъ въ Внелемѣ, отхрапенъ въ Назаретѣ — едно село забѣлжено за невьжество-то и за развратность-тѣ на жители-тѣ си — и изложенъ отъ младость-тѣ си на всички-тѣ прѣдрасѣдоцы на Еврейскый народъ, е былъ наистинѣ такъвъ, какъвто Евангелисти-тѣ го описватъ да е былъ, и да е училъ дѣйствително ученія-та, които му ся приписватъ, то той трѣба да е ималъ едно по-высоко начало, отколкото просто едно человекѣско; и най-послѣ, че не е было възможно за такавъ мѣдрость да е произлѣзла отъ Назаретѣ, и такова правдивно съвършенство отъ человекѣскый-тѣ развратъ.

2) Едно внимателно сравненіе на ученія-та на Евангеліе-то съ ученія-та на природѣ-тѣ ще убѣди непрѣдрасѣ-

сѣдочны-тѣ, че има такова чудесно съгласіе помежду имъ, щото тѣ трѣба да сѣ произлѣзли отъ сѣщій-тѣ божественъ источникъ.

3) Съвършенство-то на Евангеліе-то, като едно божественно откровеніе, доказва че то трѣба да е наистинѣ отъ Бога. То има божественны качества и слѣдователно то трѣба да е отъ Бога.

До тука нѣй изложимъ какъвъ видъ доказахмы има че Богъ дѣйствително е далъ едно особенно откровеніе на человекѣ-тѣ. По-послѣ ще прѣдставимъ отъ вѣрме на вѣрме нѣкои отъ самы-тѣ доказахмы.

ОСВОБОЖДЕНІЕ ОТЪ СѢЩЕСТВУЮЩИ-ТѢ ЗЛИНЫ.

Въ минѣлы-тѣ брой нѣй разгледахмы мнѣніе-то на онѣзи, които прѣдполагатъ че *бѣдность-та* е источникъ-тѣ на сѣществующы-тѣ злины, и които считатъ вещественно-то благоденствіе като срѣдство, чрѣзъ което можемъ да ся освободимъ отъ тѣхъ, и доказахмы че това срѣдство, ако и да е полезно, е недостаточнѣ.

Сега нѣй ще разгледахмы мнѣніе-то на онѣзи прѣобразователи, които прѣдполагатъ че *невѣжество-то* е источникъ-тѣ на тѣзи злины, и които считатъ умственнѣ-тѣ образованности като средство за освобожденіе-то ни отъ тѣхъ.

Това послѣдно-то мнѣніе е по-высоко и по-съобразно съ естество-то на человекѣ отколкото първо-то. Споредъ първо-то человекѣ е само малко нѣщоповече отъ едно безсловесно животное, по-много развито наистинѣ отъ други-тѣ животны, но пакъ едно животное на което най-голымы-тѣ нужды сѣ физическы. Споредъ послѣдно-то мнѣніе, обаче, человекѣ ся счита за словесно сѣщество, на което характеръ-тѣ и поведеніе-то, ако до нѣкожъ степень и да ся вліяѣтъ отъ физическо-то му състояніе, пакъ не ся управляватъ отъ него. Споредъ това мнѣніе, невьжество-то, а не бѣдность-та, е источникъ-тѣ на злины-тѣ, които разслабватъ и развращаватъ и человекѣ и общества. Слѣдователно прѣобразователи-тѣ, които поддържатъ това мнѣніе, ся трудятъ да образуютъ народъ-тѣ. Тѣхна-та цѣль е да разбудятъ единъ духъ на изслѣдованіе и на испытваніе, и да доставятъ познанія на народъ-тѣ. Тѣ считатъ народны-тѣ училища и единъ высшѣ писменность като главно средство за това. Тѣ употребяватъ всички-тѣ възможны средства чрѣзъ които масса-та на народъ-тѣ да може да ся снабди съ познанія и умственны-тѣ и силы да ся развѣятъ и да ся укрѣпятъ.

Никой благоразуменъ человекѣ не бы

ся противилъ на такыва усилія, но на-противъ той ще ги одобри, защото тѣ сѣ умны. Никой благоразуменъ человекѣ не бы желалъ щото такыва усилія да ся намалятъ; на-противъ той ще съдѣйствува за уможеніе-то и за съвършенствованіе-то имъ. Невѣжество-то е, безъ съмнѣніе, источникъ-тѣ на много злины, и всякой человекѣколюбецъ (филаитропъ) ще съдѣйствува чрѣзъ училища, чрѣзъ единъ высшѣ писменность, чрѣзъ читалища, публичны библиотекы и чрѣзъ всякакы други възможны средства за просвѣщеніе-то на народъ-тѣ и за развитіе-то на умственны-тѣ и силы. При всичко това нѣй падамы въ голѣмо заблужденіе, ако считамы умственно-то образованіе и развитіе като главно средство за освобожденіе-то на человекѣ-тѣ и на общества-та отъ сѣществующы-тѣ злины. Това е явно отъ фактъ-тѣ че невьжество-то не е источникъ-тѣ на повечето отъ тѣзи злины. Ако невьжество-то да бѣше главный-тѣ имъ источникъ, то человекѣ-тѣ трѣбаше да бѣдѣтъ по-рочны споредъ степень-тѣ на невьжество-то си, и добродѣтели споредъ степень-тѣ на познанія-та си. Ако невьжество-то да бѣше главный-тѣ источникъ на злины-тѣ, то человекѣ-тѣ споредъ степень-тѣ на просвѣщеніе-то си быхъ постѣпвали въ поведеніе-то си съгласно съ ученія-та на здравый-тѣ разумъ, и быхъ правили добро-то и право-то до колкото знаяхъ. Нѣй молимъ, обаче, читателъ-тѣ да обмысли добръ, да ли това е дѣйствително така. Нека всякой да разгледа свой-тѣ си животъ и да сѣди да ли повече-то отъ злины-тѣ, които той самъ е направилъ, сѣ произлѣзли отъ невьжество-то. Кой може да утвърди че той е постѣпвалъ добръ до колкото е знаялъ? Насилствія-та и угнѣтенія-та на жестоки-тѣ управители плодъ на невьжество-то ли сѣ? Владѣтели-тѣ, които притѣсняватъ народы-тѣ и ставатъ причина за осиромашаваніе-то на подданицы-тѣ си за да ся наслаждаватъ въ всякакѣ видѣ роскошество, грѣшатъ ли така противъ Бога и противъ человекѣчество-то, защото тѣ не знаятъ колко е лошо поведеніе-то имъ? Измаммы-тѣ, пороци-тѣ и прѣстѣпленія-та, които смущаватъ общества-та най-много отъ невьжество-то ли произлѣзатъ? Гордость-та и славолубіе-то произвеждатъ ли злы-тѣ си плодъ; похоть-та и завистъ-та развратяватъ ли общества-та, защото человекѣ-тѣ, които ся прѣдаватъ на тѣзи страсти, сѣ въ заблужденіе за естество-то имъ, като ги мыслятъ за чисты и за добры? Пиянецъ-тѣ разваля ли спокойствіе-то на челядь-тѣ си, и съсыпва ли себе си, защото той е невьжа за слѣдствіе-то на пиянство-то? Сребролюбецъ-тѣ, който изнама вдовицѣ-тѣ и сирачета-та,

мысли ли че негово-то дѣло е досто-похвално? Человѣци-тѣ, които напосѣятъ такыва злины на себе си, на челяди-тѣ си, на съседы-тѣ си и на общество-то, не знаятъ ли що вършатъ? Навѣрно тѣ знаятъ. Всякому е извѣстно че человекѣ-тѣ не сѣ порочни споредъ степенъ-тѣ на невѣжество-то си. Хыляды человекѣ си намираатъ въ всякъ земя, на които познания-та сѣ твърди малки, но на които добродѣтели-тѣ сѣ извѣстни на всички. Хыляды възпитани и образовани человекѣ напротивъ ся намираатъ въ всякъ земя, които употребяватъ умственны-тѣ си силы да прѣлѣстиватъ, да угнетиватъ и да вредятъ подобны-тѣ си. Нѣкои отъ най-образованы-тѣ сѣ ся отличавали по жестоко-то си властолюбие, по несправедливостѣ си постѣпки и по крайно-то си себелюбие. Невѣжество-то, ако и да е, безъ съмнѣніе, источникъ-тѣ на нѣкои злины, не е источникъ-тѣ нито на по-големо-то чинило нито на най-лошы-тѣ видове злины, които изискватъ и развращаватъ человекѣ-тѣ и общества-та. Слѣдователно не е достаточно да ся учятъ человекѣ-тѣ само що е истинно, чисто и добро. Человекѣ-тѣ нѣматъ нужды толкова много отъ едно познание за що е истинно, право и добро, колкото отъ едно благорасположеніе да пріематъ истиннѣ-тѣ и да правятъ добро-то. Да прѣдположимъ че всякой человекъ, отъ какъвто чини и отъ какъвто съсловіе и да бѣде въ тѣзи държавы, ще постѣпва отъ сега нататкъ тѣй добръ до колкото знае, какво чудесно промѣненіе бы станѣло! Турція не бы ли станѣла почти единъ земенъ рай? Историѣ-та потвърждава това учение.

Древня Гърція е достигнала най-высокъ-тѣ степенъ на умственно-то развитие, по злины-тѣ въ неѣ толкова сѣ исобывовали, щото тя е паднала отъ прѣвѣсходство-то си. Умственно-то развитие на Римъ не е было възможно да го упати отъ паденіе-то му. Открытіѣ-та на нынѣшны-тѣ науки ся употребяватъ днесъ въ Европѣ и въ Америкѣ да правятъ питіѣ-та утробителны, да размѣсватъ хранѣ-тѣ, да разслабватъ лѣкове-тѣ и да налагатъ още много други видове злины на народы-тѣ.

Добръ е да ся учятъ человекѣ-тѣ истинно-то, добро-то и право-то, но ако не ся прави нѣщо повече отъ това, повече-то отъ сѣществующы-тѣ злины не ще ся отмахнатъ. Главна-та задача, прочее, е какъ да ся убѣдятъ человекѣ-тѣ да пріематъ истиннѣ-тѣ и да правятъ добро-то, за които тѣ вече сѣ ся научили.

Улучшеніе въ телеграфъ-тѣ. — Двама Американи на име Прескотъ и Едистънъ изнамѣрили едно сръдство, чрѣзъ което чѣтыри телеграми може да ся испращатъ въ сѣщо-то врѣме само по единъ телеграфическъ жицѣ. Тѣ направили вече нѣколко сполучливы опыты и употребленіе-то на това сръдство почнѣло да ся распространява въ Съединены-тѣ Държавы у Америкѣ.

Русско-то правительство наскоро е опрѣдѣлило единъ младъ Евреинъ за чиновникъ въ войскѣ-тѣ. Той е първый Евреинъ, който е пріѣлъ такава почѣсть отъ туй правительство.

Гора-та Араратъ.

ГОРА-ТА АРАРАТЪ.

Тѣзи гора ся слави по това че Ноевый-тѣ Ковчегъ ся сирѣкъ върху неѣкъ слѣдъ потопъ-тѣ. Тя ся намира въ Арменіѣ между рѣкѣ-тѣ Арасъ или Араксъ и езера-та Ванъ и Орумій. Тя състои отъ два върха, отъ които единъ-тѣ е много по-высокъ отъ другъ-тѣ, и между тѣхъ има едно доста пространно поле. Тѣзи върхове сѣ съединени още съ едно бърдо планины, които обаче сѣ много по-низки отъ тѣхъ. Араратъ ся види да е имало огнедышуще зачало. На странѣ-тѣ на по-высокий-тѣ върхъ има една бездна, която прилича твърдѣ много на отверстіе-то (душкѣ) на единъ огнедышущъ горѣ. Както въ огнедышущы-тѣ горы Тенерифъ и Етиѣ, изверженіе-то дохожда нарѣдко отъ върхъ-тѣ, но почесто отъ страны-тѣ, така ся види да е было и съ горѣ-тѣ Араратъ. Много страны около неѣкъ сѣ огнедышущы. Севеланъ, една гора 13000 крака висока между Араратъ и Каспійско-то море ся види да е была нѣкога огнедышуща. Купове отъ лавѣ ся намираатъ на страны-тѣ ѣ. Никакво изверженіе обаче не ся е случило въ тѣзи горы отъ исторически-тѣ врѣмена насамъ.

Араратъ е положенъ върху единъ задигнатъ земя, която е 3,000 крака надъ морско-то равнище. Той ся издига величественно надъ това задигнато поле още 14,320 крака, така щото той е 6,400 крака по-высокъ отъ Етиѣ, 4,800 крака по-высокъ отъ Тенерифъ и около 1,500 крака по-высокъ отъ Монть-Бланкъ, най-высокъ-тѣ горѣ въ Европѣ. Повече отъ 3,000 крака отъ върхъ-тѣ му надолу, Араратъ е покрѣтъ съ постоянненъ снѣгъ и ледъ. Той прѣдстави едно велико зрѣлище на пѣтници-тѣ които ся приближаватъ до него откъмъ полета-та; той ся издига надъ едно твърдѣ плодоносно поле, покрѣто съ села; образъ-тѣ му е прѣкрасенъ и снѣжный-тѣ му върхъ отражава съ голѣмъ блѣскавость лучы-тѣ на слѣнце-то. Единъ пѣтникъ казва че Араратъ заслужва да служи като границѣ между прѣдпотопный-тѣ и слѣдпотопный-тѣ свѣтъ.

Мнозина сѣ ся опитвали да възлѣзятъ до върхъ-тѣ, но малцина сѣ могли да отидѣтъ по-далечъ отвѣдъ границы-тѣ на снѣгъ-тѣ, и на 1829 само Проф. Пяротъ слѣдъ много усилія е сполучилъ да възлѣзе на него.

Естественно много прѣданія е имало за Ноевый-тѣ Ковчегъ и за потопъ-

тѣ. Споредъ едно прѣданіе, остаткы-тѣ на ковчегъ-тѣ сѣществуватъ и до днесъ на върхъ-тѣ на Араратъ. Казва ся че Петръ Великий пратилъ нѣколко Арменцы да издирятъ да ли това е така, но тѣ не намерили нищо. Върхъ-тѣ на горѣ-тѣ е обыкновенно покрѣтъ съ облацы; а когато тѣ сѣ распрѣснѣти и той става видимъ, казва ся че набожнѣ-тѣ Арменцы ся крѣстятъ и ся молятъ. Споредъ едно прѣданіе Ериванъ е былъ мѣсто-то, дѣто Ное най-напрѣдъ посадилъ лозѣ-тѣ, а споредъ друго Нахджеванъ е мѣсто-то, дѣто Ное излѣзълъ изъ ковчегъ-тѣ. До колко тѣзи народны прѣданія сѣ посто-врѣны не е извѣстно.

СВОБОДА.

Единъ отличенъ Историкъ, на име Фрудъ, говори слѣдующе-то въ едно отъ стѣчиненія-та си върху този прѣдмѣтъ.

Въ никой языкъ нѣма дума по-очарователна отколкото дума-та *свобода*. Много малко трудъ, обаче, ся е полагало за точно-то ѣ опрѣдѣленіе, и за това тя често ся употребява да изражава противоположны идеи. Има една свобода, която е свобода-та на едно дѣте или на единъ дивакъ, свобода-та на животны-тѣ, която, като незаконна, нѣма никакво подчиненіе и не припознава никакъкъ обязанность. Има другъ видъ свобода, която произлазя отъ подчиненіе-то на человекъ-тѣ на само себе и отъ управленіе-то му на обстоятелства-та, което става чрѣзъ познание-то на онова което трѣбва да ся изврѣпи и чрѣзъ единъ силъ за изврѣшване-то му, която ся придобыва чрѣзъ тѣрпѣливъ трудъ и благоразумно самоуправленіе. Художникъ-тѣ или занаятчий-тѣ ся научава въ чиракуваніе-то си подъ управленіе-то на други-тѣ да побѣдва мѣнотѣ-тѣ на званіе-то си. Когато побѣда-та е довършена, тогава той бѣва свободенъ. Той има свободжъ — той е вече господаръ на орѣдіѣ-та си и на способности-тѣ си. Така е въобще съ всякого человекъ. Само онѣзи сѣ свободни человекѣ, които сѣ имали тѣрпѣніе-то да научатъ условія-та на едно полезно и честно сѣществуваніе, които сѣ побѣдили свое-то невѣжество и свое-то себелюбие, и които сѣ станѣли господари на себе си. Първата свобода е свобода-та на *безнача-ліе-то* и на *безредіе-то*, която за едно-го человекъ трѣбва да бѣде най-

прѣзрително-то нѣщо. Втора-та свобода е свобода-та на *законъ-тѣ*, която е направила име-то *свободжъ* знакъ на почѣтъ, и която е най-желаемо-то нѣщо. Жално е обаче че въ нынѣшны-тѣ врѣмена народи-тѣ по нѣкога ся показватъ по ревностни за свободжъ-тѣ на безначаліе-то отколкото за свободжъ-тѣ на законъ-тѣ. Человекѣ-тѣ по нѣкога падатъ въ заблужденіе, гледаючи на свободжъ-тѣ не като слѣдствие на добродѣтели-тѣ, които ся придобыватъ чрѣзъ подчиненіе-то, по като нѣкой е-стественъ источникъ, отъ който да произлазя една магическа сила за възражданіе-то на человекѣско-то естество. Свобода-та, както тѣ си ѣ прѣдставятъ, има отъ само себе си силъ-тѣ да произведе ожидаемы-тѣ добродѣтели. Кой е свободенъ? попыталъ древный-тѣ мѣдрецъ, и той отговорилъ на свой-тѣ си въпросъ: Онѣзи человекѣ е свободенъ, казалъ той, който е господаръ на себе си. Кой е свободенъ? пыта нынѣшный-тѣ свободолубивъ политикъ, и той отговаря че онѣзи е свободенъ, който има гласъ въ праваніе-то на законы-тѣ, на които той трѣбва да ся покорява. Онѣзи народъ е най-свободный-тѣ, дѣто законнѣ-тѣ, отъ когото и да сѣ направени, отговарятъ най-близу на волѣ-тѣ на Създателъ-тѣ на вселеннѣ-тѣ. Онѣзи народъ е най-рабѣтливый-тѣ, който е прѣстанѣлъ отъ да върва че такыва божественны закони сѣществуватъ, и иска да ся ограничи само отъ законы-тѣ които той самъ помага.

ГАЛИЛЕЙ.

Коперникова-та система, на којто главно-то учение е, както видѣхмы по прѣди, движеніе-то на земя-тѣ, а не на слѣнце-то, отпослѣ ся пріѣ и подкрѣпи отъ единъ Италианскы философъ, на когото име-то и историѣ-та сѣ тѣсно свързаны съ успѣхъ-тѣ на Астрономіѣ-тѣ. Това знаменито лице бѣ *Галилей*, който ся родилъ въ Пизѣ на 1564. Той най-напрѣдъ ся училъ за лѣкарь въ университетъ-тѣ на отечественный-тѣ си градъ. Духъ-тѣ на наблюденіе-то, за който той ся отличилъ, отъ рано ся развилъ въ него. Когато былъ на 19-тѣ годишнѣ възрѣстъ, люлъніе-то на полилей-тѣ въ Съборнѣ-тѣ церквѣ на Пизѣ му дало поводъ да изслѣдва законы-тѣ на маханіе-то на махало-то (пандулкѣ). Това дѣло, обаче, останѣло да ся довърши отъ сына му, и особенно отъ Хюнгена, който ся счита за истинскый-тѣ изобрѣтатель на махало-то като *срѣмелѣтъ*. Не слѣдъ много врѣме, Галилей ся прѣдалъ въ изучаваніе-то само на математикѣ-тѣ и на естественны-тѣ науки. Отличіе-то му въ тѣхъ го направило да ся опрѣдѣли професоръ на математикѣ-тѣ въ отечественный-тѣ му университетъ. Отъ това врѣме той почнѣлъ да прави единъ редъ опыты въ присѣствіе-то на безбройны зрители въ Кулѣ-тѣ на Пизѣ, за да покаже че тяжесть-та нѣма влияніе върху скоростъ-тѣ на падающы-тѣ тѣла. Съ това той си спечелилъ толкова много противники, щото слѣдъ двѣ години ся принудилъ да напусне професорство-то си. Изгоненъ отъ Пизѣ, той ся оттеглилъ въ уединенъ животъ; но понеже способности-тѣ му ся оцѣнявахъ въ други-тѣ части на Италиѣ, той наскоро ся опрѣдѣлилъ професоръ на математи-

къ-тъ въ Падуа. Тука той давалъ раз- казы съ неисказанъ сполукъ. Ученици отъ всякъдъ отъ Европъ сж стекли около него. Той давалъ разказы-тъ си на Италиански языкъ вмѣсто на Латин- ски, нѣщо, което ся считало тогава за едно смѣло нововведеніе.

Прѣзъ 18-тъ години, конто Галилей прѣмънижъ въ Падуа, той направилъ много открытія въ Механикѣ-тъ, ме- жду конто сж: нѣкон законы относително за падающы-тъ тѣла, нѣкон у- лучшенія въ топлотѣ-тъ (термоме- трѣ-тъ), нѣкон любопытны наблюдѣнія върху магнитѣ-тъ, и нѣколко опыты относително за плуваніе-то и потъва- ніе-то на твърды-тъ тѣла въ водѣ-тъ. На 1609, като ся научилъ че единъ Холандецъ бѣ направилъ едно оръдіе, чрѣзъ което далечни-тъ прѣдмѣти ся докарвали да ся виждатъ наблизу, той тутакси проумѣлъ начало-то по което то е было направено, и безъ да губи врѣме, той направилъ подобно оръдіе много по-усъвършенствовано. Такова е было начало-то на телескопѣ-тъ, кой- то е най-полезно-то оръдіе въ Астро- номіѣ-тъ.

Съ помощъ-тъ на телескопѣ-тъ си Галилей открилъ че мѣсецѣ-тъ е едно тѣло съ неравнѣ повърхность; че вър- ху слънце-то има пятна; и отъ редо- вно-то движеніе отъ истокъ къмъ за- падъ на тѣзи пятна той заключилъ че слънце-то ся върти около ось-тъ си, която е полегата къмъ площъ-тъ на е- клиптикѣ-тъ. Той открилъ още че пла- нета-та Венера нараствала и ся на- малявала както мѣсецѣ-тъ, че Сатурнъ ималъ нѣщо като крыла отъ страны- тѣ си, (което отпослѣ ся доказа да е като единъ пръстенъ), и че Юпитеръ е заобыколенъ отъ четири спътници.

Тѣзи открытія зарадвахъ твърдѣ мно- го Галилея, и го побудихъ да испыта да ли Птолемеова-та или Коперникова- та система е права. Слѣдъ дълги из- слѣдованія и наблюдѣнія, той най-послѣ ся увѣри въ истинѣ-тъ на послѣднѣ- тѣ, и написа едно съчиненіе върху нежъ. По причинѣ на това си съчиненіе, той ся объяви отъ духовенство-то за еретикъ, и быде принуденъ да отиде въ Римъ за да ся оправдае. Той спо- лучилъ да примири непріатели-тъ си за малко врѣме, като ся обѣщалъ на Папѣ-тъ (Павла V) да не учи Копер- никовѣ-тъ системѣ. Не ся минува мно- го врѣме, обаче, когато той издава е- дно съчиненіе въ видѣ на разговоръ ме- жду три лица, отъ конто първо-то защи- щавалъ Коперниковѣ-тъ системѣ, второ- то — Птолемеовѣ-тъ, а трето-то испы- тва и прѣтѣгла доказателства-та и на двѣ-тъ лица по такъвъ начинъ, щото ся показва повече-то въ ползѣ на Ко- перниковѣ-тъ системѣ. Това съчиненіе ядосало твърдѣ много противници-тъ му, и особенно учитель-тъ на филосо- фіѣ-тъ въ Пизѣ. Наскоро ся опрѣдѣ- лилъ единъ съборъ отъ владицы, калу- геры и математицы да разгѣдѣтъ съ- чиненіе-то му, който безъ двоумѣніе го осъдилъ за най-опасно, и призовавъ Галилея да ся появи безъ забавѣ прѣдъ сѣдимище-то на Инквизиціѣ-тъ. И тѣй Галилей на 1633, 70-годишенъ ста- рецъ, былъ принуденъ да отиде вторий пътъ въ Римъ да ся сѣди. Тука той съ заплашителны мжкы быде принуденъ колѣнничешкомъ съ Евангеліе-то въ рѣ- цѣ да объяви, че той е былъ заблуденъ въ мнѣніе-то си че «земя-та ся вър- ти». Щомъ като излѣзълъ изъ сѣдили- ще-то, обаче, той тропнжъ съ крака-

та си на земѣ-тъ и извикалъ: «При- вичко това, тя пакъ ся върти». Спо- редъ едни, той ся осѣдилъ на затворъ, а, споредъ други, той ся пратилъ на заточеніе близу при Флоренціѣ, дѣто и умрѣлъ на 1642. Тѣло-то му ся по- ложило въ Църквѣ-тъ Санта Кростъ въ Флоренціѣ, дѣто потомство-то му въз- дигнѣло единъ великолѣпнѣ паметникъ на 1737.

Като земемъ въ вниманіе открытія- та му на нѣкон отъ законы-тъ на движе- ніе-то и на паданіе-то на тѣла-та; изо- брѣтеніе-то му на телескопѣ-тъ и откры- тія-та му чрѣзъ това оръдіе; още и под- държаніе-то и доказваніе-то му на Ко- перниковѣ-тъ системѣ, нѣй трѣбва да приедемъ че исторія-та на человѣчес- кы-тъ познанія съдържа само нѣколко по-великы имена отъ име-то на Га- лилея.

Споредъ рапортѣ-тъ даденъ на Ан- глійскы-тъ Парламентъ, въ 1874-тъ годинѣ въ Англіѣ сж ся съставили 1223 компани, на конто прѣдлагаемъ- тѣ капиталъ е былъ 110,540,063 ан- г. лиры. Капиталъ-тъ на компани-тъ съ- ставены прѣзъ 1874-тъ годинѣ дохо- жда по 9,000,000 ан- г. лир. на мѣсецъ, а капиталъ-тъ на новы-тъ компани съ- ставены въ 1875-тъ годинѣ ся е на- малилъ до 6,500,000 ан- г. лиры на мѣсецъ. Горѣизложенно-то показва гра- мадно-то богатство на Англіѣ и на- клонность-тъ на богаташы-тъ да прѣд- приематъ всякакъвъ видъ прѣдпріятія. Много отъ тѣзи прѣдпріятія, обаче, съ- всѣмъ не сполучватъ. Една отъ най-го- лѣмы-тъ отъ тѣзи новы компани ся наричае «Отоманско Дружество». Тя ся бѣ съставила прѣзъ Юлія на 1874 съ единъ капиталъ отъ 200,000 ан- г. л. за да върши всякакви финанціалны, про- мышленны и търговскы прѣдпріятія въ Турскѣ-тъ Държавѣ, или другадѣ. Отъ тогава насамъ, обаче, нищо не ся е чуло за тѣзи компаниѣ.

Францускы Сенатъ е съставенъ отъ слѣдующы-тъ по званіе-то си: 1 Епи- скопъ, 2 работници, 3 дипломати, 3 законници отъ Държавный Сѣвътъ, 4 лѣкари, 6 индженери, 7 чиновници отъ флотѣ-тъ, 9 професори отъ универси- тетѣ-тъ, 14 сѣди, 17 фабриканти, 20 членове отъ Францускы Инститютъ, 26 военни чиновници, отъ конто 4 сж хылядоначалници, 21 генерали и 1 мар- шалъ, — Другы-тъ 188 членове по- вече-то сж законници, писатели, зе- мледѣлци и търговци.

Дѣ ся намиратъ безцѣнны-тъ ка- мени (ялмази-тъ). — Въ Австраліѣ има дванадесетъ мѣста дѣто безцѣнны- тѣ камени ся намиратъ, именно, двѣ въ Южнѣ Австраліѣ, и по петъ въ Ново- Южнѣ Галліѣ и въ Викторіѣ. Покрай рѣкѣ-тъ Ваалъ въ Южнѣ Африкѣ, окрѣжіе-то на безцѣнны-тъ камени об- бема почти 400 четвъртиты мили. Въ областъ-тъ Бахіѣ Бразилъ е страна- та, твърдѣ малко позната още, която произвежда безцѣнны камени съ хыля- ды, на конто годишна-та стойность ся оцѣнява на 600,000 т. л. Тѣзи страна, по образуваніе-то си, прѣдставя геоло- гическы-тъ періодъ на мѣкопытател- ны-тъ животны — едно твърдѣ забѣлѣ- жително нѣщо — и нѣкон минералози сж на мнѣніе че исторія-та на образува- ніе-то на безцѣнны-тъ камени ще ся открие. Употрѣбленіе-то на ялмазѣ-тъ като оръдіе за пробиваніе ся мысли да

е нѣмѣнно изобрѣтеніе; по въ Южнѣ Африкѣ има прѣданіе че планинскы-тъ жители отъ минѣлы-тъ поколенія има- ли обычай да търсятъ ялмазы покрай Ва- алъ, и че ги употрѣблявали да пробиватъ дупкы въ коравы-тъ камени, конто имъ сж служали за оръдія и за украшенія.

СТОЛѢТНО ИЗЛОЖЕНІЕ ВЪ АМЕРИКѢ.

Мнозина отъ читатели-тъ ни знаѣтъ че тѣзи години ще има въ Америкѣ Всемирно Изложеніе, въ което ще у- частвуватъ почти всички-тъ народы на Америкѣ, Европѣ, Азіѣ и нѣкон отъ Африкѣ. Мыслимъ че ще е полезно да дадемъ нѣколко краткы свѣдѣнія за него.

За Американцы-тъ това Изложеніе е отъ особѣ важность, защото тѣ не само ще излагатъ въ него произведе- нія-та си и ще ся мѣрятъ съ други- тѣ просвѣщенны народы на свѣта, по чрѣзъ него тѣ ще тържествуватъ пър- во-то столѣтіе на освобожденіе-то си отъ Англіѣско-то владичество. За това тѣ го наричатъ *Столѣтно Изложеніе*.

Мѣсто-то, опрѣдѣлено за това Из- ложеніе, захваща едно пространство отъ 944 увраты. Въ Парижко-то Из- ложеніе мѣсто-то за зданія бѣше 124 увраты, въ Виенско-то — 256, а А- мериканско-то има 300 увраты. Мѣ- стоположеніе-то е едно отъ най-кра- сны-тъ въ Америкѣ, близу до градъ Филаделфіѣ. То ся простира покрай едикъ рѣкѣ, и е издигнѣто тѣй, щото отъ тамъ може да ся видицѣлый градъ и красно-то му окрѣжіе.

По-главны-тъ сграды на Изложеніе- то сж петъ великолѣпны зданія.

Едно отъ тѣхъ е посвячено на Изя- щны-тъ Искуства. То е построено отъ гранитъ, желѣзо и стѣкло, и е около 120 метры дълго; за него сж ся издвиг- ли 280,000 л. ан- г. Въ него ще ся из- лагатъ живописанія-та и други подо- бны издѣлія отъ всичкы свѣтъ. Слѣдъ Изложеніе-то то ще ся посвати на та- кыва живописанія и на други искусств- ны произведенія, конто служатъ да из- яснятъ исторіѣ-тъ на Американскѣ- тѣ Републикѣ.

Друго, което е около 128 метри дълго и 65 метри широко, е посвячено на растенія-та и на цвѣтя-та. То е по- строено споредъ Сарацинскы кроежъ, и за направѣ-тъ му е издвигвалъ гра- дѣ-тъ Филаделфія. Слѣдъ Изложеніе-то то ще остане като украшеніе на прѣ- краснѣ-тъ градинѣ въ който стои.

Друго е посвячено на земледѣліе-то и захваща едно пространство отъ 28 увраты. Освѣнъ това зданіе има единъ голѣмъ чиналикъ отъ около 180 увраты, въ който ще ся правятъ опыты съ ра- зны земледѣлческы машины.

Друго, което е около 468 метри дъл- го и 120 метры широко, и при което има съединены другы по-малкы зданія, е посвятепо на машины-тъ. Това ще е едно отъ най-привлѣкательны-тъ мѣ- ста въ Изложеніе-то, защото тамъ ще ся излагатъ всички-тъ изобрѣтенія на Америкѣ и на другы държавы.

Най-главно-то зданіе на Изложеніе- то захваща едно пространство отъ 80 увраты. То е построено отъ желѣзо и отъ стѣкло. За направѣ-тъ му сж ся издвигили 320,000 л. ан- г.

Человѣкъ за да прѣгледа всичко-то Изложеніе трѣбва да ходи 30 часа.

По-послѣ ще дадемъ подробны свѣ- дѣнія за него.

«НѢМАМЪ ВРѢМЕ».

«Азъ нѣмамъ врѣме да четѣ Би- бліѣ-тъ», казватъ нѣкон. Тѣй ли е това? Ты имашъ врѣме да четѣшь по- литическы новины, писма-та на прія- тели-тъ си и на търговскы-тъ си до- писници; ты имашъ врѣме да испыт- вашъ смѣтки-тъ си и, може бы, да ся за- нимавашъ съ науки-тъ. Какъ е възмо- жно, тогава, да нѣмашъ врѣме да че- тѣшь Св. Писаніе? Свѣдѣнія-та и но- вины-тъ, конто ни доставятъ вѣстни- ци-тъ по-важны ли сж отъ опѣзи, ко- нто Богъ самъ ни е съобщилъ въ Св. Писаніе? Писма-та, конто принамы отъ земны-тъ си пріятели, по-драгоцѣнны ли сж отъ опѣзи, конто Небесный ни Отецъ ни е пратилъ въ Евангеліе-то Исусъ Христово? Търговія-та и зем- ны-тъ ни притѣжанія по-достойны ли сж за вниманіе отъ небесны-тъ съкро- вища, конто ся намиратъ въ Слово-то Божіе? Трѣбва ли вѣлненія-та и про- мѣненія-та въ гражданскы свѣтъ да ны интересуватъ повече отъ дохожда- ніе-то на вѣчно-то Царство Божіе въ сърдца-та ни и въ сърдца-та на дру- ги-тъ? Познаніе-то на естественны свѣтъ по-важно ли е отъ познаніе-то на вѣчнаго Бога, който създаде този свѣтъ и постоянно го съхранява и у- правлява? Явно, не. И ако намирамы врѣме за първы-тъ прѣдмѣты, какъ мо- жемъ да кажемъ че нѣмамы врѣме за вторы-тъ?

«Азъ нѣмамъ врѣме да ся молиѣ» казватъ други. Тѣй ли е? Когато си въ злощастіе ты имашъ врѣме да тър- синъ помощъ отъ пріятели-тъ си, какъ можешъ тогава да кажешъ че нѣмашъ врѣме да искашъ помощъ отъ Небе- сный си Отецъ? Ты имашъ по-голѣмъ нуждѣ отъ Него отъ колкото имашъ отъ земни-тъ си пріятели, и при това Той е по-благорасположенъ да ти по- мага отъ колкото тѣ сж; и какъ е то- ва, че нѣмашъ врѣме за да искашъ по- мощъ отъ него? Ты имашъ врѣме да покапвашъ пріятели-тъ си да тя посѣ- щаватъ, и, когато дохождатъ, да ги принамышъ гостолубиво; и нѣмашъ ли никакво врѣме за молитвѣ, съ който да призовавашъ Исуса Христа да по- сѣти домъ-тъ ти и да благослови до- мочадіе-то ти? Ты имашъ врѣме за пріятелскы разговоры съ пріятели-тъ си и съ съсѣды-тъ си, и не можешъ ли да намѣришъ врѣме за духовно съоб- щеніе съ Бога?

«Азъ нѣмамъ врѣме за духовны раз- мышленія», казватъ други. Ты имашъ врѣме за свѣтовны попеченія, ты имашъ врѣме да ся грижишъ за тѣло-то си, какъ да го хранишъ и да го обли- чашъ. Но кое е по-драгоцѣнно и по- достойно за гледаніе, тѣло-то което скоро ще ся върне въ прѣстъ-тъ, или безсмъртна-та душа която ще продъл- жава да сществува за прѣзъ вѣчность-тъ? Кѣмъ врѣменны-тъ и скоропрѣ- ходимы-тъ нѣща ли трѣбва да обра- щамы повече вниманіе, или кѣмъ вѣ- чны-тъ? Всѣкой человѣкъ има врѣме да крои планове и да мысли какъ да из- бѣгне отъ злощастія-та въ този свѣтъ, и какъ може, тогава да каже че нѣма врѣ- ме да мысли какъ може да избѣгне отъ вѣчнѣ смъртъ и вѣчно окаянство? Ако имамы врѣме за да ся грижимъ за зем- ны-тъ нѣща, непрѣменно имамы врѣме да ся грижимъ и за небесны-тъ.

Пріятель.

ПОЛИТИЧЕСКИЕ НОВИНЫ.

ТУРЦИЯ.

Единъ слухъ ся бѣ распръснѣлъ отъ нѣ- колко дѣя насамъ че Турско-то правитель- ство было въ прѣговоръ съ Черногорскыи- тѣ Князь за да му устѣпнѣ нѣкои земи за паша и едно пристанище на Адриатическо- то море. *А. Хералдъ* обаче казва че този слухъ е безосновенъ, и че единичко-то о- снованіе за него с че Босненскыи-тѣ Валія е пратилъ драгоманни-тѣ си въ Цетинъ съ цѣль за спокоженіе-то въ нѣкои мѣстныя работы отъ малка важность. Никакво устѣп- ваніе на земѣ на Чернагоръ, продължава сжщый-тѣ листъ, не ся мысли за сега отъ Портъ-тѣ.

Единъ телеграмъ отъ Виенъ отъ минѣл- тѣ сжботѣ казва че друго едно тѣло отъ 38 Гарибальдѣвцы, които отивали да ся при- сѣдинятъ съ възстаници-тѣ въ Херцего- винѣ сж ся запрѣли въ Далмаціи отъ мѣ- стны-тѣ власти.

Споредъ новини-тѣ отъ Бѣлградъ отъ 5-й того нови прѣговори станѣли въ Па- рижъ и въ Виенъ за единъ Сърбскы заемъ, но като не сполучили, «единъ агентъ ся испратилъ въ Амстердамъ, дѣто 4,000,000 ан. лиры сж поднесли на Сърбско-то Пра- вительство върху сгодны условія».

ВЪЗСТАНИЕ-ТО.

Мюесарифи-тѣ въ Бикхе испратилъ слѣдующи-тѣ телеграфъ отъ 22 Януарія до Босненскыи-тѣ Валія:

Хасанъ Бей, членъ отъ управителный-тѣ свѣтъ въ Бикхе, отиде съ 100 войскари да поправи телеграфическы-тѣ жицы, кои- то възстаници-тѣ бѣхъ прѣсѣкли между Новине и Крупъ. Възстаници-тѣ ся събра- ли въ едно село на пѣтъ-тѣ между тѣзи двѣ мѣста и пушкали на войска-тѣ ни. Послѣдны-тѣ сж раздѣлили на двѣ отдѣлѣ- ния, отъ които едно-то ся отпратило на мѣ- сто-то дѣто телеграфическы-тѣ жицы щѣли да ся поправятъ, а друго-то отишло про- тивъ възстаници-тѣ. Оттова една битка послѣдовала които траяла около 5 часове. Възстаници-тѣ сж били разбиты и сж раз- бѣгали въ Австрійскѣ-тѣ земѣ като оста- вили 150 души мъртвы на бойно-то поле. Отъ царскы-тѣ войска имало само двама души мъртвы и около 20 души ранены.

Другъ единъ телеграмъ отъ 28 Януарія, пратенъ отъ Мехмедъ Али паша, начальникъ на войска-тѣ въ Новый-Пазаръ, до Валія- та въ Сараево, казва че 600 възстаници, които прѣмѣняли нощемъ прѣзъ градъ-тѣ Та- шница, нападѣли на войска-тѣ, състояща отъ 4 баталіона, която ся намирала около този градъ. Тука битка-та траяла 6 часове и най-послѣ възстаници-тѣ били прину- дѣни да побѣгнѣтъ въ единъ манастиръ въ о- колность-тѣ, дѣто веднага ся пратило до- статочнѣ войска противъ тѣхъ. Въ тѣзи биткѣ двама отъ главари-тѣ имъ падѣли мъртвы.

ПРИМИРЕНИЕ-ТО НА ВЪЗСТАНИ-Тѣ ОБЛАСТИ.

Спорѣдъ *А. Хералдъ* Генералъ Родичъ, у- правитель-тѣ на Далмаціи, който бѣше по- вынанъ въ послѣдно врѣме въ Виенъ, щомъ пріелъ наставленія-та си отъ Правитель- сто отишѣлъ първо въ Рагузу и отъ тамъ на право въ Цетинъ съ едно особно съоб- щеніе отъ Австрійскыи-тѣ Императоръ до Черногорскыи-тѣ Князь. Това съобщеніе съ- стояло въ единъ примирителенъ тонъ и по- казывало на Князь-тѣ нужность-тѣ за из- бѣгваніе-то му за напредъ на всяко насър- чваніе или спогованіе на възстаници-тѣ. — отъ другѣ страна, Ахмедъ Мухтаръ Па- ша, начальникъ-тѣ да Турскыи-тѣ войска въ сѣдѣлицѣ-то на възстаніе-то, телеграфи- салъ на Портъ-тѣ че възстаници-тѣ били наклонни да ся подчинятъ, и че жени-тѣ и дѣца-та които търѣли прибѣжище въ Ав- стріи починали да ся възползуватъ отъ все- опрошеніе-то и да ся заверѣчатъ въ жили- ща-та си. — Хайдаръ ефенди, Царскыи-тѣ комисарниъ за Боснѣ, заминалъ въ вторникъ за тамъ прѣзъ Варинъ, Русчукъ и може бы прѣзъ Пенѣ и Аграмъ. Н. Прѣв. прѣди трѣ- гваніе-то си ималъ дългъ разговоръ съ Ве- ликый-тѣ Везиръ.

АВСТРИЯ И ХЕРЦЕГОВИНСКИ-Тѣ БЪЖАНЦИ.

Споредъ единъ телеграмъ отъ 17 того въ Австрійскѣ-тѣ Камаръ на народны-тѣ прѣд- ставители станѣло въпросъ да ли Австрій- ско-то Правительство е дошло до едно спо- разумѣніе съ Унгаріи относительно за об- хожденіе-то съ бѣжанцы-тѣ отъ Боснѣ и Херцеговинѣ, и какъ мысли правительство- то да постапнѣ съ тѣхъ.

ФРАНЦИЯ.

Извѣстно е вече на читатели-тѣ ни че по-голѣма-та часть отъ членове-тѣ въ Ка- маръ-тѣ на Народны-тѣ Прѣдставители сж были избрани отъ Республиканцы-тѣ. Ако толкова много отъ тѣзи послѣдны-тѣ сж умѣреннѣ мѣжѣ, колкото отъ онѣзи избрани прѣди малко за Сенатъ-тѣ, Франция ще бѣ- де въ по-добро състояніе отколкото е была нѣкога да уллучи вътрѣшно-то си управ- леніе и да управи едно здраво вліаніе върху Европѣ. Прѣзъ повече отъ единъ вѣкъ Френскыи-тѣ Парламенти сж ся зани- мавали по-много съ упазваніе на нѣкой о- собитъ образъ Правленіе, отколкото съ из- даваніе-то на добры законы. Какъвто о- бразъ правленіе и да е сжществувалъ, при- верженици-тѣ му вынѣжы сж ся страху- вали да не бы противници-тѣ имъ да го съ- борятъ, и за това тѣхна-та особена цѣль е была да ся укрѣпятъ противъ нападенія- та на неприятели-тѣ си. Таковыя съперниче- ства даже и сега не сж прѣстанѣли отъ да сжществуватъ, но Республиканцы-тѣ сж показали такава сила, а противници-тѣ имъ такава слабость, щото първы-тѣ имѣтъ нуж- да да ся боѣтъ отъ послѣдны-тѣ, и тѣ сж свободни да уллучѣтъ вътрѣшны-тѣ наредбы на Държавѣ-тѣ. Ако прочее тѣ ся посвятятъ въ уллученіе-то и въ подкрѣпе- ніе-то на общественны-тѣ заведенія въ Франціи, тѣ ще произведѣтъ промѣненія по- ползователи и по-трайны, отколкото онѣзи които сж ся случили прѣзъ минѣлы-тѣ вѣкъ.

Франція има срѣдства-та, ако тѣ ся упо- трѣбляватъ справедливо, чрѣзъ които да мо- же да достигне до единъ по высока степенъ на благоденствіе, на народнѣ слава и на международно вліаніе отколкото тя е до- стигвала до сега. Франція е една отъ най- плодотворны-тѣ земи въ свѣтъ-тѣ; народъ- тѣ ѣ ся отличава за умственнѣ-тѣ си жи- вость, и высши-тѣ ѣ классове за необыкно- веннѣ-тѣ си образованность. Франція оба- че има крайнѣ нуждѣ отъ много прѣобра- зованія. Образованіе-то на масаж-тѣ на на- родъ-тѣ е было прѣнебрѣжнѣ до единъ печалнѣ степенъ. Споредъ най-новѣ-тѣ статистикѣ, въ Франціи има 36,112,921 жители, отъ които 13,324,801 не могатъ нито да четѣтъ нито да пишѣтъ. За очу- дваніе е че повече-то отъ 1/3 отъ всичко- то народонаселеніе въ Франціи сж намира- и до днесъ въ такава плачевно невѣжество. Една отъ първы-тѣ необходимы мѣрки за сѣщинско-то благоденствіе на Франція е у- строеніе-то на единъ по-свѣршеннѣ систе- ма за первоначално-то образование. Въмѣсто да ся борятъ само за разны-тѣ видове пра- вленія и за разны-тѣ династіи, всички трѣ- бва да съдѣйствуватъ за едно по-общо про- свѣщеніе на масаж-тѣ на народъ-тѣ.

Франція има крайнѣ нуждѣ и отъ друго прѣобразование. До сега всенѣка-та полити- ческа власть ся е съсрѣдоточавала въ Па- рижъ, така щото Парижъ е управлявалъ цѣлѣ- тѣ държавѣ. Злины-тѣ, които сж про- излѣзли отъ това чрѣзѣмѣрно съсрѣдоточа- ніе на силѣ-тѣ въ Парижъ, сж были твърдѣ голѣмы. По причинѣ на това, цѣла Фран- ція е была подчинена или на властолюбивы чиновници и на буйны войскари, или на безразсѣдны мѣтежы въ столицѣ-тѣ. Нрав- ственно-то слѣдствіе на тѣзи наредбы е было толкова лошо колкото и политическо- то. Области-тѣ сж были не само въ поли- тическо, но и въ нравственно робство на сто- лицѣ-тѣ; тѣ сж ся повѣрявали по единъ подлъ начинъ въ политикѣ-тѣ на послѣдныи- тѣ и не сж земали върху тѣхъ си единъ при- личнѣ отговорность въ управленіе-то на държавѣ-тѣ. Явно е обаче че Френскыи-тѣ народъ е починалъ вече да съзира злины-тѣ отъ тѣзи политикѣ и е наклоненъ да нама- ли вліаніе-то на столицѣ-тѣ и на министер- ство-то. Той е прѣмѣстилъ вече Народно- то Събраніе отъ Парижъ въ Версайль, уни- щожилъ е Държавный-тѣ монополъ на уни- верситетско-то образование и е далъ поли-

тически службы на областны-тѣ и на об- щы-тѣ свѣты.

Ако бы Республиканцы-тѣ да зематъ мѣр- кы за просвѣщеніе-то на народъ-тѣ и за умноженіе-то на управителнѣ-тѣ независи- мость на области-тѣ, слѣдствія-та ще бѣ- дѣтъ безъ съмнѣніе твърдѣ честиты.

ГЕРМАНИЯ.

Князь Бисмаркъ въ послѣдно врѣме про- изнеслъ едно слово въ Германскыи-тѣ Пар- ламентъ, което е привлѣкло значително вни- маніе-то на Европѣ.

Той прѣдложилъ на Парламентъ-тѣ да из- даде по-строгы законы противъ вѣстницы- тѣ, така щото Правительство-то да има пра- во да тура въ затворъ редакторы-тѣ, кои- то турятъ въ опасность общи-тѣ миръ чрѣзъ лѣжливы новини. Князь Бисмаркъ въ слово-то си ся оплаквалъ че вѣстницы-тѣ често распрѣсвали лѣжливы новини за во- инственны-тѣ намѣренія на Германіи, и че вѣстникары-тѣ трѣбѣа да ся държатъ отго- ворни за новини-тѣ които обнародватъ. Бел- гійскыи-тѣ вѣстници, продолжилъ той, сж починали отъ 1863 насамъ да обнародватъ че Прусія имала намѣреніе да присѣдини всичкыи-тѣ Германскы държавици и Холан- діи. Таковыя новини не сж прѣставали отъ тогава до сега, ако отношенія-та между Германіи и Холандіи и да сж свѣршенно пріятельскы и миролюбивы. Отъ 1866 до 1870 чуждестранны-тѣ вѣстници сж продолжавали да распрѣсватъ лѣжливы слухове, че Германія имала намѣреніе да почне и другѣ войнѣ съ Франціи, и по-наскоро Герман- скыи-тѣ вѣстници сж обнародвали лѣжливы свѣдѣнія върху сжщый-тѣ прѣдмѣтъ. Той утвърдилъ че дипломатическыи-тѣ новини, които по нѣкога сж ся обнародвали въ Гер- манскыи-тѣ не званичны вѣстници, сж ся по- лучавали отъ чуждестранны-тѣ посолства, които сж съобщавали на дописницы-тѣ на вѣстницы-тѣ само онова, което или тѣ сж желали да ся обнародва, или което тѣ сж желали другы-тѣ да вѣрватъ. Отъ това сж произлѣзли много прѣтѣлованія и погрѣ- шкы, които сж служили да смущаватъ дър- жавѣ-тѣ и да прѣпятствуватъ на търго- вѣ-тѣ.

Князь Бисмаркъ строго е осѣдилъ и ал- чность-тѣ на народъ-тѣ за възбудителны новини. Той споменѣлъ съ строгы думы за социалистическыи-тѣ вѣстници, които нано- сили голѣмъ вредъ на държавѣ-тѣ. Мно- зина отъ народъ-тѣ не прочитали повече отъ единъ вѣстникъ, и тѣ лесно сж ся прѣлѣ- стивали отъ безсмысленны-тѣ имъ общанія. Едно отъ слѣдствія-та на тѣзи социалисти- ческыи вѣстници е че работници-тѣ въ Гер- маніи сж станѣли незадоволи и не работѣ- ли нито толкова много нито толкова добръ колкото работници-тѣ въ Англіи и въ Фран- ціи, и че Германскыи-тѣ фабричны издѣлія не могатъ вече да съперничаютъ съ издѣлія-та на другы-тѣ Европейскы народы въ голѣмы-тѣ тържища по свѣтъ-тѣ. Спо- редъ негово-то мнѣніе нужно было щото Германскыи-тѣ Парламентъ да земе мѣрки противъ тѣзи злины, и да издаде единъ за- конъ споредъ който редакторы-тѣ да могатъ да ся турятъ въ затворъ, ако обнародватъ новини които служатъ да смутятъ общи- тѣ миръ.

Прѣдложеніе-то на Князь Бисмарка е бы- ло толкова неопрѣдѣлено, щото ако то ста- неше единъ законъ, почти всякоя критика, която печать-тѣ бы направилъ върху поли- тикѣ-тѣ на Правительство-то, можаше да ся осѣди. Германскыи-тѣ Парламентъ обаче доказалъ че даже Бисмаркъ не може да го убѣди за да пороби печать-тѣ, и отхвър- лилъ прѣдложеніе-то му.

Безъ съмнѣніе нѣкои злины произлазятъ отъ единъ свободенъ печать, но още по- голѣмы злины произлазятъ, когато печать- тѣ не е свободенъ. По-добры срѣдства има за запазваніе-то на Правительство-то отъ лѣжливы слухове относительно за войн- ственный-тѣ му духъ, отъ срѣдства-та прѣд- лагаемы отъ Бисмарка. Нека правительство- то да не налага вече такыя бремена върху търговѣи-тѣ на туземцы-тѣ, и такыя во- енны бремена върху младо-то поколеніе за да поддѣржа най-силнѣ-тѣ военнѣ силѣ въ Европѣ. Нека князь Бисмаркъ да намали до колкото е възможно военно-то вліаніе и во- енны-тѣ разноска, и той не ще има нуждѣ да ся бои толкова много отъ военны-тѣ слухове на вѣстницы-тѣ.

Социалистическыи-тѣ вѣстници сж наисти- нѣ едно проклятіе за народъ-тѣ. Тѣ го прѣ- лѣстиватъ съ лѣжливы надѣжды и го во- дѣтъ къмъ разрушеніе, но нека Правитель- ство-то да не слѣдва вече да поддѣржа е- динъ политикѣ, който налага такъвъ тѣжѣкъ товаръ на цѣлыи-тѣ народъ, но да усвои такава политикѣ, която да направи народъ- тѣ по-свободенъ да посвятнѣ себе-си въ промышленность-тѣ нежели на войнѣ-тѣ и тогава Бисмаркъ не ще има да ся бои толкова много отъ Соціалсты-тѣ.

РАЗНЫ НОВИНЫ.

Турско-то Правительство е опрѣдѣлило е- динъ комисіиъ да прѣлѣда крѣпости-тѣ въ Държавѣ-тѣ и да прѣправи онѣзи които имѣтъ нуждѣ за прѣправаніе.

За число-то на тѣзь-годишны-тѣ поклон- ницы въ Меккѣ ся казва да е было 150,000.

Казва ся че когато Андрашева-та Нота ся появила въ вѣстникъ-тѣ *Колонъ*, Хединъ- тѣ веднага заповѣдалъ да му ѣмъ телеграфи- сать напълно. Вътрѣ въ нѣколко часове той ѣмъ ималъ, и понеже тя съдѣржа 4,000 думы, за телеграфисваніе-то ѣ ся платило около 300 ан. лиры.

Министерскыи-тѣ Свѣтъ далъ позволе- ніе на Арменцы-тѣ да построиѣтъ едно тър- говско высше училище въ Ц/градъ. Единъ Арменска фамилия, на име Бр. Карагѣзіанъ, е обявила вече че дава 40,000 т. л. за пострѣеніе-то на това заведеніе.

Египетскыи-тѣ Подкралъ направилъ единъ заемъ отъ 2,000,000 т. л. който ще посрѣ- щѣне дългове-тѣ на правительство-то му до идущи Априлія.

Нѣкои Европейскыи вѣстници казватъ че помощь-та испратена отъ два мѣсеца на- самъ отъ Русіи на Херцеговинскыи-тѣ бѣ- жанцы въ Далмаціи възлазя до 19,000 т. л.

Рускыи-тѣ войска слѣдъ единъ труденъ походъ сполучили да подчинятъ Халство-тѣ въ Хокандъ, което бѣ възстанѣло отъ нѣ- колко мѣсеца насамъ.

ПОСЛѣДНИ ТЕЛЕГРАФИЧЕСКИ ДЕПЕШИ.

Мадридъ, 12 Февр. — Донъ Карло и Ге- нералъ Лизарага заедно съ 24,000 души ся трудятъ да прѣмѣнятъ въ Френскѣ-тѣ граници.

Парижъ, 14 Февр. — Программа-та на Республиканцы-тѣ прѣпорѣчва умѣренность и прѣобразование.

Парижъ, 16 Февр. — Донъ Карло прѣ- минѣлъ въ Франціи. Той издалъ едно обя- вленіе въ което казва че напуца вече бор- бѣ-тѣ. Френско-то правительство му яви- ло че не можало да го остави ни единъ день да прѣмѣни въ Южнѣ Франціи. То му позволявало обаче да живѣе въ нѣкой градъ въ Сѣвернѣ Франціи.

КНИГОПРОДАВНИЦА

НА

Българ. Печатар. Друж. «Промышленіе».

Между другытѣ книги отъ различно съ- дѣржаніе, издадени до днесъ, въ Книгопрѣ- да Б. П. Д. *Промышленіе* ся намѣрѣватъ за продѣвъ и слѣдующиѣ нови книги:

Българ. Народ. Пѣсни отъ Верковичъ гр. 30
Знаеице. Българ. Народ. Календ. за 2876 . 10
Дѣтнѣ Вѣст. за Наука и Литер. год. I . 73
Ступанъ Вѣстникъ домашенъ год. II . 25
Капетанска дѣщерѣ Повѣст. отъ Пушкин. . 5
Майка Кѣщовница прѣв. Бояджиевъ . . 8
Открит. на Америка прѣв. П. Кинимовъ . 2 1/4
Дѣтска Библиот. прѣв. руски *Аз* 4 . . 2 1/4
Землѣдѣчес. Книжки, Кн. I 2 1/4
Кирилъ и Методия Българ. Просвѣт. . . 1

Желающитѣ да са снабдятъ съ тия книги могатъ да ся отнесатъ направо до реченна- та К/продавница на Б. П. Д. *Промышленіе*. Цариградъ, 12-й Февруар. 1876.

Издава ся отъ Американско-то Еван- гелско Общество.

Редакторъ Т. Л. Байнгтонъ.

Въ печатницѣ-тѣ на Д. АРАМАНА
Агоніанъ-ханъ № 12.